

Latvio Briezės liudijimai Kongrese

Ryšium su JAV Kongreso Atst. rūmuose, užsienio reikalų pakomisėje, vykusiais apklausinėjimais Simo Kudirkos išdavimo klausimu, vieną svarbiausių liudijimų pateikė 1970 m. lapkričio 23 d. įvykio liudininkas, latvis, New Bedford miesto jūros maisto gamintojų sąjungos pirmininkas, Robert M. Brieze. Jo pareiškimas, padarytas gruodžio 8 d. Atst. Rūmuose, čia pateikiamas išsiai.

„Šiandien norėčiau pateikti pareiškimą, ryšium su lietuvių jūrininko, Simo Kudirkos buvusiu bandymu pabėgti.

Lapkričio 23 d., maždaug 8:30 val. rytą JAV Pakraščio sargybos laivas „Vigilant“ išplaukė susitikti su Sovietų Sąjungos laivu — apūpintoju, „Sovietskaja Litva“. „Vigilant“ laive buvo penki civiliniai asmenys — Howard W. Nickerson, Jūros maisto prekybininkų sąjungos vykdomasis direktorius New Bedford, John Burt, New Bedford žvejų sąjungos uosto pareigūnas, William Gordon, Tautinės žvejūninkystės tarnybos sritymis direktorius, vienas vertėjas, kurio pavardė nežinoma, ir aš.

Mes atsidūrėme „Vigilant“ laive apsvaistinti žvejybos teisių ir, ypač, geltonuodegių menkių žvejybos būdų.

Kažkas įtartina

Maždaug apie 10:30 val. prieš piet minėti penki asmenys, lydimi „Vigilant“ laivo kapitono Eustis, įlipome į sovietų laivą — apūpintoją, nuleidusį inkarą anapus Martha's Vineyard salos, ties Massachusetts pakraščiais, JAV bių teritoriniuose vandenyse. Tarp 2 ir 2:30 val. popiet kap. Eustis buvo iškviestas grįžti į JAV laivą. Jo tikslas grįžti į jo laivą neįėjus „seuouiz oianqau sūnuu aš jaučiau vykus kažkokiam įtartinam dalykui. Apie 3:45 val. popiet kap. Eustis grįžo atgal į „Sovietskaja Litva“ laivą ir pietavo, tačiau vengė alkoholinių gėrimų. Apie 4 val. popiet visi JAV atstovai ir kap. Eustis, drauge su keliais rusais pareigūnais bei svečiais, grįžo į JAV Pakraščio sargybos laivą „Vigilant“.

Apie maždaug 6 val. po piet JAV jūrininkas mane informavo, kad laive yra atsiradęs pabėgėlis ir jis prašė politinės globos. Man nuvykus pas kapitoną Eustis, šis man pasakė, jog pabėgėlis, tai lietuvis ir kad jis prašo politinės globos.

Aš paaiškinau kapitonui, kad JAV Valst. departamentas nepripažįsta sovietų įvykdytos Lietuvos okupacijos ir kad Departamentas turi specialų skyrių Baltijos kraštų klausimams. Aš kapitonui Eustis dar nurodžiau, kad lietuvių pabėgėlių į sovietų laivą sugrąžinus, jis arba netektų gyvybės arba būtų ištremtas į Sibirą. Aš jam paaiškinu, kad aš pats 1944 metais pabėgau nuo sovietų ir žinojau, kaip jie elgiasi su pabėgėliais.

Gavo įsakymą grąžinti

Apie maždaug 11 val. naktį kap. Eustis pranešė turįs iš viršininkų įsakymus grąžinti lietuvių pabėgėlius rusams. Tai išgirdęs, prašiau kapitono Eustis išgelbėti pabėgėlio gyvybę ir palikti jį „Vigilant“ laive. Kap. Eustis nu-

rodė neturįs kito pasirinkimo, nes jis yra gavęs įsakymus. Tuo metu kap. Eustis verkė. Jis prasi-tarė, kad įsakymai — nurodymai buvo iš įstaigos Bostone.

Apie 11:30 val. naktį dar trys rusai įlipė į „Vigilant“ laivą — jų tikslas buvo išsigabenti Simą Kudirką. Šešioms rusams buvo leista nuvykti į patalpas, kur Simas Kudirka buvo laikomas. Kilo susirėmimas ir mes visi girdėjome šauksmus iš patalpos, kur rusai buvo nuvykę išsigabenti Simą Kudirką. Dvrys laikinai buvo atidarytos ir aš išgirdau šauksmus „gelbėkite, gelbėkite“ ir pastebėjau, kaip sovietų laivo vado padėjėjas mušė Simą Kudirką. Jo veidas buvo kruvinas ir jo marškiniai suplėšyti.

Simui Kudirkai kažin kokių būdu pavyko pasprukti iš minėtos patalpos, jis atsidūrė ant denio ir vis šaukdamas „gelbėkite, gelbėkite“, išnyko viršutiname denyje. Kažkas sušuko „jis nušoko, jis nušoko“ ir tuo metu „Vigilant“ motorai pradėjo veikti ir laivas atsipalaidavo nuo virvių, jį pritračiusių prie „Sovietskaja Litva“.

Darnus veiksmų ir jaunimo susirinkimas Kudirkos reikalu

VYTAUTO ALSEIKOS, Draugo korespondento New York'e telefoninis pranešimas

New York. — Sausio 9 d. buvo svarbi Amerikos lietuviams, siekiant gelbėti Simą Kudirką ir derinant visų lietuvių veiksmų ir ypač jaunimo rodymų pastangas. Tą dieną New Yorker viešbuty įvyko platus susirinkimas, kuriame dalyvavo 60 asmenų, jų tarpe Vliko valdybos nariai su pirm. dr. J. K. Valiūnu, Altos pirm. dr. K. Bobelis ir keturi kiti nariai iš Chicago, Altos skyrių pirmininkai iš Bostono ir Clevelando, JAV LB c. valdybos pirm. V. Volertas su kitais nariais ir didelis būrys studentų ir mokslus baigusius akademikų. Dalyvavo ir spaudos bei liet. radijo programų atstovai. Pirmininkavo paeiliui pasikeisdami veiksmų pirmininkai.

Jaunimo atstovas dr. R. Kontrimas pateikė veiklos planą, siekiant gelbėti Kudirką ir toliau aiškinti jo išdavimo aplinkybes. Susirinkimas plačiai, pozityviai ir

nuoširdžiai apsvaistė jaunimo iš-keltus klausimus. Altos pirm. pranešė, kad sutarta pavesti Kontrimui sudaryti ad hoc veiklos komitetą tolimajai sovietų misijai. Komitetas veiks pritariant Vlikui, Altai ir LB ir pateiks savo veiklos gaires ir samatą.

Dr. Kontrimo komitetas vakar turėjo pirmąjį posėdį ir apsvaistė artimiausius žygius.

(Plačiau vėliau)

Sausio 9 d. prie J. T. sovietų misijos demonstravo lietuvių motinos su vaikais. Buvo 30 motinų ir 60 vaikų. Nešiojo plakatus su Kudirkos atvaizdais. Pateikti tam tikri reikalavimai sovietų misijai. Demonstracija rodė 3 televizijos stotys.

Tautinė Kinija atšventė 60 metų nuo respublikos pradžios. Čan Kai-šekas su žmona ateina į Taipei suruoštą iškilmingą minėjimą.

Kapitonas prašė tylėti

Rusų jūrininkai toliau tebeieško Kudirkos JAV laive. Jie jį rado pasislėpusį, jį sutramdė, surišo su virvėmis bei atklodėmis ir jį žiauriai sumušė.

Vidurnaktį kažin kas įsakė nuleisti JAV gelbėjimosi valtį ir keli JAV jūrininkai nuleidė šešis rusus ir Simą Kudirką į sovietų laivą.

Amerikiečių jūrininkai sugrįžę pažymėjo, kad Simas Kudirka buvo žiauriai mušamas ir kad jį nugabenus į rusų laivą, jis galėjo būti be sąmonės arba miręs. Jie pridūrė, kad jis kelis kartus buvo spardomas.

Sovietų laivui pakėlus inkarą, mes jį sekėme, ligi jam išplaukiant iš JAV teritorinių vandenių. Mūsų laivui grįžtant atgal į uostą, kap. Eustis visų mūsų prašė šį įvykį laikyti paslaptį. Grįžome į uostą 3 val. rytą.

Pakeliui į uostą, kap. Eustis mums parodė daiktus, kuriuos lietuvis „pabėgėlis“ paliko, rusams jį išsigabenus. Tai jo žmonos nuotraukos, du žodynai ir kiti dalykai.

(Elta)

Amerikiečiai terorizuojami Maskvoje

Maskva. — Sovietų užsienio reikalų ministeris Gromyko Amerikos ambasadoriui įteikė labai griežtą protesto notą dėl bombos sprogimo prie jų ambasados Washingtono.

Amerika iš savo pusės sovietams įteikė protestą dėl kito amerikiečio įžeidimo. Corning iš Albany, N. Y., Pan American oro linijos atstovas, gatvėje buvo sulaukytas keturių rusų ir terorizuojamas ketvirtį valandos, rusai neleido jam išeiti iš jo automobilio.

Corning sako, kad prie Metro-pole viešbutio, netoli Kremliaus jį sustabdė keturi stiprūs burliokai ir ėmė plūstis žinomą rusišką stilium. Jis vengs ginčytis, nes būtų buvęs mažas malonumas, jei jie parodytų savo jėgą.

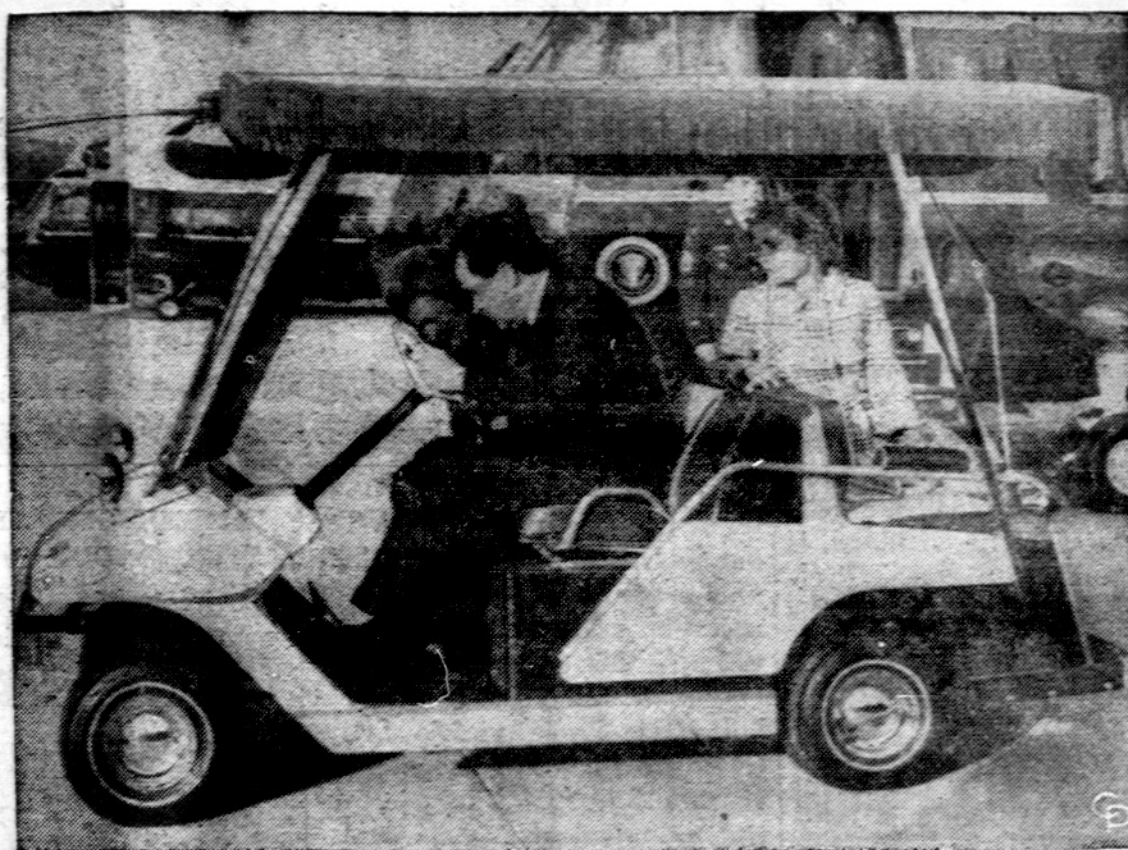
Ambasadą Maskvoje pradėjo lankyti rusų delegacijos ir vis pa-

Kudirka Rusijoje neegzistuoja

Chicago. — Chicago Tribune „Action Express“ skyriuje G. Bukantis klausia, kas atsitiko su Simu Kudirka, kai jis buvo atiduotas rusams? Laikraštis atsaiko, kad jie to paties užklausė Frank Starr, kuris buvo iki šiol Maskvos biuro vedėju ir pateikė laikraščiu įdomių žinių, ypač iš disidentų veikimo, o dabar Starr bus Chic. Tribune Washingtono biuro vedėju. Starr taip atsakė: Kudirka Sovietų Sąjungoje oficialiai neegzistuoja. Niekad jis nepaminėtas sovietų spaudoje. Starr mano, jeigu jis dar gyvas, tai uždaromas koncentracijos stovykloje, gali būti teisiamas už išdavimą ir gali būti sušaudytas. Žinant sovietų sistemą, jokiai vakariečiui nepavyks sužinoti, kur jis yra, jeigu jis dar gyvas.

LONDONAS. — Britanijos premjeras Heath pats nerūko ir prisipašė kitų savo kolegų ministerių laike kabineto posėdžių nerūkyti.

SAN FRANCISCO. — Maurice Rosen pasiekė pasaulinio greičio rekordą komerciniais lėktuvais aplink pasaulį apke-liavęs ore 41 valandą ir 30 minučių. Senasis rekordas buvo 43 val. 31 min.

Prezidentas Nixonas atostogauja Californijoje ir vai ruoja golfo automobiliuką.

Nusišovė ambasadorius

Jakarta. — Indonezijos ambasadorius į Šiaurės Korėją gen. Hartono, kai buvo atšauktas iš savo posto, nusišovė. Prieš tai jis buvo iškviestas į Jakartą ir užsienio reikalų ministerio Maliko klausinėtas apie jo lojalumą kraštui.

Buvęs Georgia gubernatorius Lester Maddox Atlanta gatvėmis vėl važinėja dviračiu.

Nori būti prezidentu

WASHINGTONAS. — Sen. George McGovern atsisakė iš reformų komisijos pirmininko demokratų partijoje ir dar šį mėnesį paskelbs, jog siekia demokratų nominacijos į prezidento postą 1972 metais.

Stumbrai Lietuvoje

PANEVĖZYS. — Stumbrai Lietuvoje buvo išnykę. Jų buvo tik Belovežo girioje, istorinė Lietuvoje žemė. Prieš tai Lietuva buvo atgabenti aštuoni stumbrai iš Priorskio rezervato, netoli Maskvos, ir paleisti Pašiluiuose, Panevėžio apskrityje. Prie jų kažkaip atklydo, greičiausiai iš Belovežo girios atkeliavęs dar vienas, tai dabar stumbrų šeima padidėjo ir tikimasi, kad jie pradės daugin-tis.

VILNIUS. — Nuo 1971 metų pradžios paskelbtos naujos, susisiekimo taisyklės okupuotoje Lietuvoje. Visomis transporto priemonėmis suvienodintas važiavimo greitis iki 60 kilometrų (36 mylios) per valandą. Tačiau atskirose miestų ir ne miestų gatvėse pagal vietinių vykdomųjų komitetų sprendimus gali būti leista greitį padidinti automobiliams iki 80 km.

Izraeliui užtenka laimėjimų

Jeruzalė. — Jungtinių Tautų tarpininkas Gunnar Jarring Izraeli užtruko kiek ilgiau nei planavo. Apie savo pasitarimus ir kas juose svarstoma, atsisako kalbėti. Detalių neatskleidžia nei Izraelio valdžios žmonės.

Izraelio informacijos ministeris Galili įdomiai išsireiškė laikraštininkams: „Izraeliui ir Egiptui geriausia užlaikyti paliaubas ir derėtis, vietoj kad peštis ir pradėti naują karą. Izraeliui nėra ko daugiau laimėti, užtenka to, ką turime, o Egiptui, nėra reikalo ką nors naujo pralaimėti.

Nori bėgti iš Kanados

New York. — Trys latvės, motina su dviem dukterimis, atvyko iš Kanados, iš Manitobos, ir pareiškė, kad jos už jokių pinigų daugiau negrįš, pasiliks Amerikoje. Jos turėjo restoraną Winnipege ir jom visą laiką grąsino, kaip jos sako, komunistai. Jos į Kanadą atvyko 1950 metais. Amerika joms nenori ir neranda pagrindo pripažinti politinių azilo teisių, nes ir klausinėtas apie jo lojalumą kraštui, kaip ir Amerika.

Nuo planavimų ne geriau

VARSUVA. — Lenkijos valdantiųjų sluoksniuose linkstama prisipažinti, kad buvo padaryta nemažai klaidų, išleidžiant iš akių sunkią ekonominę padėtį dirbančiųjų. Planavimo komisijos pirmininkas Stanislaw Majewski ekonomistų konferencijoje pasakė, kad visi planavimai ir lieka planuose, statistiniuose palyginimuose, žodžiu, iš kanceliarijų nepasiekia toliau. Nuo to tautai nė kiek nėra geriau. Visuomenė nesidomi statistinėmis lentelėmis, bet jai svarbu, kiek konkrečiai jie už savo sunkiai uždirbtą pinigą gali nusipirkti krautuvėjų.

Nuskendo laivas

Bridgetown, Barbados. — Karibų jūroje, prie Mustique salos užsidėgė ir nuskendo prancūzų keleivinis laivas Antilles. Šimtai keleivių ir igulos narių išsigelbėjo laiveliais. Jūra toj vietoj pilna ryklių. Prancūzai sako, kad buvo apie 300 keleivių, tiek pat ir igulos narių. Atrodė, kad niekas nenusken-dė, panikos nebuvo. Laivas buvo 20,000 tonų, statytas 1951 metais.

Washingtonas. — Sovietų povandeninių laivų remonto ir apūpinimo laivas, ilgokai stovėjęs Kuboje ir kelias klaukus susirūpinimo Pentagonui, išplaukė į Atlantą ir grįžta į Rusiją. Jo buvimas ir kiti pasirošimai davė pagrindo tvirtinti, kad sovietai ruošia atominių povandeninių laivų bazę Kuboje.

KALENDORIUS

Sausio 11: šv. Higinas, šv. Fildelmija, Audris, Gintė.
Sausio 12: šv. Arkadijus, šv. Cezarija, Vaigėdas, Gida.

Saulė teka 7:17, leidžias 4:37.

ORAS

Chicagaj ir apylinkėse: apsiniau-kė ir galimas sniegas, temperatūra apie 30 laipsnių.

ŽYDŲ KLAUSIMAS

Senas lietuviškas priežodis sako, kad mažas kelmis ir didį vežimą parverčia. Nūdien pasaulyje tuo kelmu gali būti nedidelė Izraelio valstybė ir pasaulio žydų reikalai, galį sugriauti ir labai sunkiai statytą pasaulio taikos vežimą.

Lietuviams šis klausimas labai įdomus, nes nuo seniausiųjų laikų Lietuvoje visą laiką buvo gausi žydų mažuma, su kuria mūsų tautiečiai nebūgali sugyveno. O šiandieninė įvykių eiga mus taip pat domina, nes Rusijos ir kitų pasaulio kraštų žydai, kurių gera dalis ilgą laiką Sovietams simpatizavo, nūdien ne tik nusiuko nuo bolševikų, bet tapo jų didžiausiais priešininkais.

Žydų - Sovietų ir šiaip jau gerokai įtemptus santykius nepaprastai sudrumstė mums jau gerai žinomas Leningrado procesas. Kai pereinę metų krūčių dieną milijonai pasaulio gyvenytojų ramiai savo šeimose šventė Kristaus Gimimo šventę, laikydami ją kovos prieš blogį ir piktą simboliu, žiaurusis Erudas - Leningrado teisingas Nikolaj Jermakov ir kiti Sovietų "teisingumo atstovai" terorizavo 11 savo piliečių, kurių tarpe buvo 9 Rygos žydai. Visi jie buvo kaltinami prievartavę rusų lėktuvo pilotą pakeisti skridimo kryptį ir nusileisti net Taline, kaip buvo numatyta, bet Švedijoje. Kitaip tariant, grupė žydų, gal būtų, mėgino iš Sovietų Sąjungos pabėgti į laisvę. Nors incidento metu niekas nenukentėjo, - pabėgimo planas buvo išduotas, - pagrindiniai kaltinamieji Markas Dymščikas ir Eduardas Kuznecovas buvo nušauti mirties bausmės, kitiems kaltinamiesiems paskirtos laisvės atėmimo bausmės nuo 4 iki 15 metų.

Šis sovietinio teismo procesas be galo sujaudino viso pasaulio žydus ir jų simpatikus. Visuose pasaulio miestuose kilo didžiulės ir labai taiklios demonstracijos prieš Sovietus. Sovietų atstovybės įvairiose sostinėse buvo protestuojančių apšautos. Didžiosios Britanijos, Italijos, Prancūzijos, Belgijos, Vokietijos ir kitų kraštų vyriausybės įteikė Sovietų Sąjungai savo protestus. Popiežiaus meldėsi už pasmerktuosius žydus. Tačiau labiausia reagoavo pats Izraelis. Visa eilė pasaulinių pirklių atsisakė pirkti Sovietų prekes.

Sovietai jautėsi ne kaip. Jų vesta "taikos stiprinimo idėja" buvo Leningrado procesu sugriauta per vieną dieną. Sušaudyti nuteistuosius reikėtų dar didesnių protesto demonstracijų išsukimą ir "gero Sovietų vardo" pasaulyje sužlugdymą. Tačiau bausmės atšaukimas reikėtų bolševikų "kelį atgal", lyg ir savo kaltės pripažinimą. Vis dėlto Maskva pasirinko antrąjį kelią. Nužudymui skirtieji turės išstiepus 15 metų kėntėti koncentracijos stovyklose. Staigiai mirtis pakeista kančiomis ir lėtesne mirtimi. Vis dėlto ji pakeista.

Ir šiandien Sovietų - žydų santykiai vis dar pasaulio dėmesio centre. Šia proga pasaulinė spauda prisimena ir bolševikų - žydų "medaus metus". Istorijos faktai rodo, kad komunistinė revoliucija Rusijoje daugiausia sukėlė žydai. Jos žymiausi vadai buvo žydai, tik pakeitė savo pavardes rusiškoms: L. Trockis - Bronstein, Kamenjev - Rosenfeld, Zinovjev - Hirsh Apfelbaum, Sverdlov ir daugelis kitų.

Šiandien patys žydai, vertindami įvykių eigą, neslepia ir lijos kunigų seminarijose šiemet studijuoja 1.107 seminaristų.

Australijoje katalikų Bažnyčiai priklauso 3 milijonai tikinčiųjų, kurie sudaro 26 vyskupijas. Sielovados darbe dirba apie 4.600 kunigų ir 13.847 seserys vienuolės. Įvairiose Austra-

savo nuopelnų Sovietų Sąjungos kūrimo darbe. Jie tikrai didžiuliai. Net ir II pasaulinio karo metu, kada Sovietuose žydai didesnės rolės valdžioje jau nebėlošė, jų surinktomis ir paskelbtomis žiniomis žydai labai aktyviai dalyvavo karo veiksmuose prieš vokiečius. Tuo metu raudonojoje armijoje tarnavo pusė milijono žydų. Iš šio skaičiaus 160.000 buvo įvairiais kariniais ordiniais ir medaliais apdovanoti. 121 žydai buvo suteiktas "Sovietų Sąjungos didvyrio" titulas.

Beveik trijų milijonų žydų mažuma Sovietuose neturi nė tautinės mažumos teisių. Visi ten gyvenantieji žydai yra labai įkibę po Rusijos plotus nuo Kijevo ligi Vladivostoko. Puseleli savo tautinę kultūrą, savuosius religinius papročius praktiškai uždrausta. Pastangos sukurti žydų autonominę respubliką Sibiro Berobidžane nujėo niekais ir tai ne vien dėl žydų kaltės. Iš 173.000 tos srities gyventojų dabar ten žydų tėra 20.000, taigi mažiau kaip 1 proc. visų Sovietų žydų. Jų kalba nėra dėstomoji nė vienoje mokykloje. Berobidžane nėra ir "Koše" maisto, tėra tik viena sinagoga.

Apie bet kurias religines laisves žydams, kaip ir krikščionim Sovietuose kalbėti netenka. Iš 1917 m. buvusių 3000 sinagogų 1960 m. tebuvo likę 150. Tačiau 1970 m. jų skaičius nukrito iki 60.

Tačiau, kuriant Izraelio valstybę, savo šokią tokią duoklę atidavė ir Sovietų Sąjungos žydai. Ligi šiol nežinomas jų skaičius buvo iš Rusijos sričių į Izraelį išleistas, kai kurie ten gavo net aukštus postus: valstybės prezidentas Šazar - Vilnias žydas Rubačiovas, Ben - Gurionas - Rusijos žydas Gruen. Sovietai vieni iš pirmųjų 1948 m. pripažino Izraelio valstybę.

Laikui bėgant, Sovietų - žydų santykiai blogėjo, o pastarųjų kelerių metų bėgyje, Sovietams smarkiai remiant arabus, sueita ir į atvirą konfliktą. Žinoma, kad 1968 m. 80.000 sovietų žydų šeimų iš viso apie 240.000 asmenų, buvo raštiškai pareikšę savo norą aplėsti Rusiją ir persikelti į Izraelį. Tačiau Sovietams tai labai nepatiko ir jie išvažiavimo leidimų nedavė. Juridiskai jie pakėlė išvažiavimo pasą gavimo išlaidas nuo 500 iki 1500 rublių asmeniui, tačiau ir šią sumą sumokėjus, išvažiavimas nėra galimas. Žydų sekimas sugriežtintas, priešpaudos priemonės tęsiamos.

JAV-bėse šiuo metu gyvena apie 6 milijonai žydų, taigi daugiau kaip dvigubai negu pačiame Izraelyje. Amerikos gyvenime žydų įtaka milžiniška. Per savo organizacijas ir kontroliuojamą kapitalą žydai valdo daugelį gyvenimo sričių. Dangels politikai ir kongresmanų yra žydų kilmės ar žydams palankūs. Visiškai suprantama, kodėl Amerika žydų - Sovietų konflikte negali būti abejinga. Vis daugiau kalbama net apie efektyvę karinę pagalbą Izraelio valstybei.

Nirtingoje kovoje pasaulio žydai energingai stoji prieš bolševizmą, kas, žinoma, jam neišėis į naudą. Ateis laikas ir galbūt, čia tiks rusų rašytojo N. Gogolio vieno romano herojaus Taraso Bulbos žodžiai, pasakyti savo sūniui išdavikui: "Aš tave pagimdžiau, tave ir nužudysiu".

Australijoje yra 10,5 milijono krikščionių.

ATEINANČIO DEŠIMTMEČIO SUKRĖTIMAI

Lūžiai ir įtampa visuomeninėje santvarkoje

GEDMINAS GALVA

Keli XIX a. prancūzai rašytojai, turį lanką vaizduotę, nepaprastai tiksliai numatė šio amžiaus techninę pažangą. Sociologai pasiūvė pranašauti, kad ne tik technikoje, bet ir šio amžiaus visuomenės darysianti nepaprastai sparčius suolius. Mes negalime jų paneigti mokslo ir žvitemo bare, tačiau besiviečiančioje visuomenėje, pergyvenusioje du visuotinius karus, pasireiškė netikėtų sukrėtimų pravaržos, kurių negalima lyginti su buvusiomis praeities šimtmečių. Sukrėtimai įvyko ir šiuo metu tebevyksta ypatingai aukštesnės kultūros, pramonės demokratinių kraštuose. Ten pasireiškia nusivylimas visuomenine santvarka, jos vadovais ir net nelengvai pasiektais laimėjimais. Ypač JAV, per pastaruosius penkerius metus, pasireiškė anarhizmas, įvairiais vardais vadinamas, per pastaruosius penkerius metus, pasireiškė anarhizmas, įvairiais vardais vadinamas, per pastaruosius penkerius metus, pasireiškė anarhizmas, įvairiais vardais vadinamas.

Visuomeninio pakrėtimio priežastys

Per pastaruosius keturius šimtmečius, o ypač šiame amžiuje, vis labiau įsivyravo vadinama juslinė pasaulėžiūra: gyventi tik matomoje, apčiuopiamoje aplinkoje ir panaudoti visas priemones turėti kuo daugiau malonumų. Malonumams tenkinti reikalingos priemonės, pinigai ar jais išreiškiamos gėrybės. Juslinė "laimė" išreiškiamas santykių tarp turimų priemonių ir užgiedžio poreikiams patenkinti.

Juslinė pasaulėžiūra stumtelėja bet kuriais būdais siekti priemonių. Trumpalaikis interesus apsprendžia ne tik vadovaujančių, bet ir juos sekančių veiksmus ūkyje, vidaus politikoje. Spaudos laisvė dažnai panaudojama juslinės pasaulėžiūros vadovų reikalams ginti. Tikslui siekti pateisinamos visos priemonės: apgaudinėjimas, šmeižtas, kyšiai, plėšimai ir žmogžudystės. Juos naudoja valdantys ir riaušinininkai, ne vieni anarhistai, bet ir kiti sąjūdžiai, siekiantys grauti esančią santvarką.

Sukrėtimai JAV-se

Juslinė pasaulėžiūra įsigali

visuose kraštuose, bet jai ypač palankios sąlygos įsivyravė demokratiniuose kraštuose. Europos valstybės sukrėtimą lengviau pergyvena, nes jos turi tvirtą tautinį pagrindą ir senas tradicijas. Didensius bandymus patyrė romaniški katalikiški, bet nukatalikėję kraštai - Italija ir Prancūzija.

Kodėl Amerika staiga patyrė sukrėtimų smūgius? JAV turi tik valstybinę tautą, t. y. valstybės apjungtus gyventojus. Senieji šūki "visiems lygi progą praturtėti", laisvė ir net žmogaus teisės dažnai yra žodžiai be turinio. Tarp turčių ir vargšų didėja praraja. Darbininkų sąjungos tampa įrankiu. Partijos, milžiniškos organizacijos be ryškių idealų ir jų siekimo, laikomos dievačiais, nes nuo jų pareina sekėjų gerbūbis. Jų vadovams rūpi progomis naudotis, dalinai sekėjų poreikius tenkinti, bet ne siekti įgyvendinti didesnę apimtį tikslų šalinti negeroves, daryti reformas, spręsti degančius reikalus.

JAV gresia daugelis vidaus pavojų. Jei savo metu nepašalinus juos keliančių priežasčių, ateinančiame dešimtmetyje gali išaugti dar didesnė įtampa, kuri pastūmėtų į kraštutinę kairę ar karinę diktatūrą.

Juslinės pasaulėžiūros kelias

Praeityje vyko ir šiuo metu tebevyksta nuolatinis kitimas žmonijos gyvenime. Istoriją ga-

lėtume pratęsti ateičiai, jei žinotume, kad nepakitės jų veikiančios priežastys.

Ar juslinė pasaulėžiūra rodo sunykimą? Pastarojo meto reiškiniai sako, kad technikos ir pramoniniame tarpsnyje ji dar stiprėja. Ateinančiame dešimtmetyje mes neturime pagrindo laukti didesnio pakitimo šios pasaulėžiūros įsibėgėjime.

Jei ši prielaida teisinga, ateinančiame dešimtmetyje galime sulaukti didesnio visuomeninio sutrikimo visose santvarkose, o ypač demokratiniuose kraštuose. Rasinė ir pasaulėžiūrinės kairės ar dešinės kova turės sustiprėti. Kovos metais asmenų teisės gali būti apkarpytos, o liberalinė pasaulėžiūra, nors ji gimininga juslinei pasaulėžiūrai, sulaukti naujų smūgių. Švie suomenėje gali sustiprėti idealistinė pasaulėžiūra atsverti juslinę.

Geriausios jėgos gali sustiprėti. Jos gali pastūmėti į laikiną atsinaujinimą, tačiau pareikalauti nemažų aukų.

Demokratinuose kraštuose kova gali būti aštresnė, nes juose yra žymiai daugiau spragų kovojančioms jėgoms prasiveržti, kaip diktatūrinėse šalyse. Kovos įtampa pareis nuo sutartinų, pvz. visuomeninės, politinės ir ūkinės srities negerovių. Prancūzija buvo sukrėsta nepatenkintų studentų ir darbininkų, reikalaujančių pakelti atlyginimą. Italija pergyvena nuolatinį darbininkų sąjungų spaudimą. Minėtų kraštų vyriausy-

KUDIRKOS TRAGEDIJA VOKIEČIŲ AKIMIS

Nepaprasti Kudirkos išdavimo atgarsiai ne tik JAV spaudoje, bet ir Europoje

VYT. ALSEIKA, mūsų spec. koresp. New Yorke

Jau buvo skelbta, kad Simo Kudirkos išdavimas turėjo nepaprastai didelį atgarsį ne tik JAV spaudoje, radijuose ar televizijoje, bet ir kitur pasaulyje. Šių eilučių autoriui "Darbininko" redakcijoje teko patirti, kad iš įvairių JAV miestų, miestelių laikraštis iki š. m. gruodžio 16 d. buvo gavęs 330 įvairių laikraščių apie Kudirką ir jo išdavimą išskarp. Ir jos vis laikraščiu tebesiunčiamos.

Idomos ir Europos, Vak. Vokietijos spaudos pažiūros ar komentarai dėl Kudirkos ir kai kurių JAV įstaigų gėdingo elgesio.

"Frankfurter Allgemeine" gruodžio 4 d. įdėjo keturių skilčių straipsnį apie Vigilant laivą, kuriame, anot antraštės, "Trūksta budrumo." Autorius, žymus dienraščio atstovas Washingtono Hans A. Weseloh, teigia, kad būtų neteisinga visiems, nemėgiantiems Amerikos, dabar Kudirką išdavus, pradėti pulti JAV-bes. Juk, esą, amerikiečiai, po antrojo pasaulinio karo įsileidę daugiau kaip milijoną politinių pabėgėlių gali didžiuoti savo žmoniškumą. Ta pačia proga vėl aišku, kad šis kraštas yra pažeidęs Genevos konvenciją.

bės pajėgė atsispirti riaušinininkams, nors jie paliko ryškias žymes, kurių vis dar nepajėgiama atsikratyti Italijoje.

Ateinantis dešimtmėtis daug ką slepia nuo mūsų akių. Juslinės pasaulėžiūros stiprėjimas težada tik didesnius, nieko gero nežadančius lūžius.

Žurnalistų ir juos informavusių nuoplenas

Vokiečių dienraščio nuomone, pirmieji viešumai atskleidę Vigilant laive buvusius įvykius buvo amerikiečių žurnalistai ir juos informavę žmonės, turėję atsakingumo jausmus. (Iš tikrųjų, ypatingą vaidmenį suvaidino ir lietuvių demonstracijos, atkreipusios ir spaudos, kaip N.Y. Times dėmesį - V.A.).

Amerikiečių pasipiktinimas buvęs didžiulis ir jis, nors Simui nepadėjęs, buvęs tiek stiprus, kad galėjęs sutrukdyti panašius veiksmus ateity.

Vis dėlto gėdingai pasielgę, mano dienraštis, ne tik amerikiečiai, bet ir rusai. Ar įmanoma, kad jie JAV laive galėtų eiti policininkų pareigas?

Kodėl neinformavo atstovų

J. Kajecko

Frankfurto dienraštis, laikytis mas pačiu rimčiausiu Vokietijoje, iškelia vieną mintį - jis priemena, kad JAV nepripažįsta trijų Baltijos valstybių užėmimo, kad Washingtono veikia Lietuvos atstovybė, kad nuo 1957 m. jai vadovauja J. Kajeckas. Jis įrašytas ir diplomatų sąrašė.

Taigi, klausia dienraštis, kodėl pagal diplomatinis papročius J. Kajeckas nebuvo painformuotas? Laivo kapitonas lietuvių jūrininko neturėjo išduoti ne tik dėl Genevos konvencijos atitinkamo straipsnio, bet ir dėl to jūrininko tautybės.

Pavyzdys su Kudirka, Lietuvos atstovybės suignoravimas, pagal vokiečių laikraštį, atėičiai nieko gero nežada. Jis klausia, ar amerikiečiai dar ilgai laikysis teisės dėsnių?

Kad JAV įstaigos pirmoje eilėje turėjo apie įvykį su Kudirka pranešti atstovui J. Kajeckui, tai klausimas, kurį dauguma JAV laikraščių nutylėjo ir išimti sudarė pačios sostinės Washingtono, gal dar kurio miesto spauda.

Nauja Vakarų ir Rytų tragedija

Kudirkos išdavimas plačiai aprašytas ir kituose vokiečių, prancūzų, italų, britų, net ir Jungtinių Valstijų laikraščiuose, bet nutylėtas pačių Sovietų spaudoje. Tačiau "Amerikos Balsui" keliais atvejais paskelbus apie įvykį, be kitų, ir lietuvių kalba, apie išdavimą žinojo ir Lietuvos bei kitų Baltijos kraštų gyventojai.

Hamburge, Vak. Vokietijoje, leidžiamas milijoninio tiražo žurnalas

(Nukelta į 5 pusl.)

Shell Oil tyrimų inž. Ray Ayers New Orleane demonstruoja preparatus, kurie sutraukia į vieną vietą vandenįje palietę alyvą. Kairėje alyva, gi dešinėje specialaus preparato ta alyva sutraukiama į vieną vietą.

RAUDONŲJŲ STOVYKLOSE

KUN. J. HERMANOVIČ, MIC

Išvertė kun. K. A. Matulaitis, MIC

52

Kas gauna stovykloje siuntinį, tas skaitomas laimingas. Bet ir jis turi nemažai rūpesčių, nes nežino kaip pasislėpti nuo žmonių akių. Reikia atsiminti, kad čia artimieji, o jų yra tryliką šimtų. Įkrintis į jūrą, negali galvoti, kaip savąjį tėvą ištraukti, kad nenuskendus abiems. Stovykloje - visi išbadėjusieji vyrai. Vienok tenka pripažinti, kad retai kuris žvelgė su pavydu į laiminguosius, nebuvo "išmaldaujančių", nesigirdi priekaištų ir išskyrus padaužas - invalidai, nors jie būtų vargingiausieji, nedrįsta apvogti kitus.

Stovyklos valdžia atiduoda siuntinius dalykiškai. Pirmiau ji patikrina gydytojas ir prižiūrėtojas. Pastaruoju kartais, kad tikrina piktai, ieškodami paslėptų laisvų, piausto ir gadina maisto gaminius. Dažni perkeltiniai sunkino gamimą: siuntinėliai vijosi kalinį į naują vietą, o vasaros karščiams esant, maistas greitai sugenda.

Stovyklose mažai domėtasi kokiame metų skaičiui pasmerktas žmogus, bet buvo smalsūs, ar dažnai gauna siuntinius, ar gauna tabako? Paskui klausinėja, ar turi sovūnų, lašinių, česnakų ir cukraus? Labiausiai bu-

vo geriamas tabakas, nes nemažiau 90 proc. pasmerktųjų rūkė. Už tabaką buvo galima gauti visko. O kaip baidai man įgriso tabako dūmai!

Papasakosiu du nuotykius su siuntinėliais. Stovykloje 0,20 senas kunigas vengras pastoviai gaudavo iš namų siuntinius. Kiekvieną kartą susišėkodavo jis mane ir duodavo "lauktuvių": du ar tris sausainius ir gabaliuką cukraus, "ant vieno danties". Ta proga atitinkamai pamokydavo, kaip mes dvasininkai privalome savitarpiai padėti. Galop mano kantrybė išseko, ir vieton padėkos, parašiau jam lotyniškai, nes kitaip negalėjau su juo susikalbėti. Mano laiškutis turėjo du punktus:

1. Kunige, Jūs neturite pareigos man padėti, o aš Jums neužsimetu ir nepraeinau povalgio.

2. Jeigu Jūs tikrai norite man padėti, tai neišsiųskite pašalpų, duodamas žmogui, stovinčiam ant bedugnės kranto, juokingai mažai, o ta proga sakant ilgą pamokslą.

Pasirodė, kad įpūčiau ugnį priblėsusiame židiny. Senelis ilgai mane medžiojo, norėjo susitikti, o aš kaip vėjūnas iššlydau jam iš rankų. Galop pasigavo mane, paėmė už rankos ir pasakė:

— Gaunu pagalbą iš senutės sesers, nors jai pačiai reikėtų padėti. Be to, stovykloje dar šelpiu savo tautiečius vengrus. Visai nenorėjau, kunige, iš tavęs juokus krestti ir nežinojau apie paties didelį vargą.

Tylėjau, o iš gėdos man ausys degė. Norėjau tuo metu kiauurai žemę pranykti.

— Kam aš įsišokau su raštu? Senelis buvo susigėdęs ir galvojo, kaip atitaistyti savo klaidą. Vėliau susitūkęs mane, prievarta įbruko dvidešimt penkis rublius.

— Visiškai jų nepriimsiu! — tariau.

— Turi imti, nedrįsk atsisakyti.

Šūktelėjo man tokia jėga, kad turėjau priimti pinigų. Paskui buvau patenkintas, nes pagalba šiose sąlygose man buvo labai reikalinga. Aš pats išitinkau, jog yra lengviau suteikti pagalbą, negu ją priimti.

Ir dar vienas nuotykis. Tuomet jau nebuvo graudžios sąlygos, nes gaudavau laiškus ir siuntinėlius, nors nepastoviai. Buvo 1953 m. Velykos. Oras drėgnas ir šaltokas. Invalidai nemėgsta tokio oro, o senesnieji ir išdžiūveliai tuomet dažniau susiginėja. Stovykloje keliai buvo pabūre, tik atsargiai einant, buvo galima išvengti baly. Bendro Velykų stalo niekas nesudarė. Svečiai tikrai būtų atvykę, jei būtų buvę kuo priimti. Nors "mylimas Stalinas" mūsų laimė mirė, bet jo vyriausybė stipriai laikėsi: baiminomės susilaukti blogesnių metų. Nejaudiname šventinės nuotaikos. Per visus metus pasninkavome kaip tikri nuotalečiai ir gerai pasirengę Velykų puotai, o kai išaušo Linksmoji Diena, turėjome pasitenkinti skystomis kruopelėmis. Liūdnai reikšmė linkėjimus Linksmų švenčių! O mūsų Aleliuja buvo taip išdovkus, kaip rudens kopūstai pavasarį. Tuomet kai vienišas vaikštinėjau takeliu liūdnas ir paniuręs, tyčia tam atėjus, sutiko mane lietuvis kunigas N. iš Vilniaus. Pareiškia linkėjimus, teikia "aleliuja" ir iš karto pereina į šventadienio nuotaiką. Sako jis man:

— Kunige, ar žinai, kas man įvyko?

— Kas tokio?

— Gavau didelį velykinį siuntinį iš Vilniaus.

— Na, jūs turite laimę.

— ... o aš norėjau jus pavaišinti. Einam.

— Labai ačiū, jau einu.

(Būna dangliai)

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBOS DARBAI

Būsimajai sesijai ruošiantis (2)
VYTAUTAS KAMANTAS

JAV LB centro valdybos pirm. Vyt. Volertas pageidavo, kad sekanti tarybos sesija būtų šaukiama 1971 sausio 16-17 d. Philadelphia. Prezidiumas korespondenciniu būdu atsiklausė visų tarybos narių dėl sesijos laiko ir vietos. Daugumai pasisakius už siūlomą laiką (34 už, 6 prieš, 2 susilaikė) ir už Philadelphia (28 už, 7 prieš, 7 susilaikė), antroji JAV LB VI-sios tarybos sesija įvyks 1971 sausio 16-17 dienomis Philadelphiaj (Sheraton Hotel, 1725 J. F. Kennedy Blvd., Philadelphia, Pa. 19103, telef. (215) 568-3300).

Pagal LB Istatus į sesiją su sprendžiamuoju balsu kviečiami 37 rinkti tarybos nariai (įskaitant ir c.v. pirmininką bei Kultūros fondo pirmininką), 9 centro valdybos nariai, švietimo tarybos pirmininkas ir 8 apygardų pirmininkai. Viso — 55 sprendžiamąjį balsą taryboje turį asmenų. Svečiais kviečiami visi, kuriems rūpi lietuviškas bendruomeniškas gyvenimas.

Philadelphijos sesijos pirmas posėdis

Tarybos prezidiumas, atsiklausęs visų tarybos narių nuomoninių, paruošė sesijos darbotvarkę. Darbotvarkėje numatyti trys posėdžiai.

Šeštadienį, sausio 16, punktualiai 10:30 val. ryto prasidės pirmasis posėdis, kuris baigsis 1 val. po pietų. Jo pradžioje bus sesijos atidarymas, toliau seks tarybos prezidiumo pranešimas, JAV LB Istatų 34-to straipsnio keitimas, VI-sios tarybos padidinimo klausimas, PLB Valdybos pirm. Stasio Barzduko žodis ir II-jo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso komiteto pirmininko ir VI-sios tarybos nario Romo Sakadolskio pranešimas.

Sveikinių žodžių sesijoj nebus; išimtis daroma tik LB Philadelphiaj apylinkė, kurios ribose sesija vyks. Sveikiniai ir siūlymai raštu yra pagaidujami, jie bus į sesijos protokolą įtraukti, vėliau atitinkamai skelbiami.

Clevelando sesijoje, sprendžiant New Yorko apygardos rinkimų klausimą, buvo nutarta, kad sekančioje tarybos sesijoje būtų atitinkamai keičiami JAV LB Istatų 34-to straipsnio 2-ąją, New Jersey apygardai — 3 (vietoj dabartinio 2-ąją) ir Connecticuto arba Hartfordo apygardai — 3 (vietoj dabartinio 2-ąją). Tada taryba padidintų 5 naujais nariais ir joje būtų 42 rinkti nariai (vietoj 37). Pridedant centro valdybos narius, centrinių institucijų pirmininkus ir apygardų pirmininkus iš viso taryboje sprendžiamąjį balsą tada turėtų 60 asmenų.

Philadelphijos sesijos antrasis posėdis

Antrasis posėdis bus šeštadienį nuo 2:30 val. po pietų iki 7:30 val. vakaro. Jo metu centro valdyba pateiks savo ateinančių trejų metų veiklos planą ir finansinę samatą. Tas planas ir samata vėliau bus detalai diskutuojami atskiruose atitinkamų sričių tarybos komitetų posėdžiuose.

se, kurie truks virš dviejų valandų. Komisijos vėliau pateiks tarybai jų išvadas ir rekomendacijas. Po trumpų visos tarybos diskusijų seks centro valdybos planų ir samatos tvirtinimas. Šis posėdis nustatys ateinantiems metams JAV Lietuvių Bendruomenės kryptį ir darbus.

Philadelphijos sesijos trečiasis posėdis

Sekmadienį, 1971 sausio 17 d., 10 val. ryto prasidės trečiasis sesijos posėdis ir tęsis iki 2 val. po pietų, kada sesija baigs darbus.

Posėdžio pradžioje tarybos narys iš Clevelando Džiugas Staniškas referuos apie JAV LB renkamų pinigų klausimą. Čia bus palieštos įvairios per metus vykstančios piniginių rinkliavos LB apylinkėse, Vasario 16 proga LB rengiamuose minėjimuose renkamos aukos ir kt. Bus pateikta istorinė apžvalga, pristatyta esama padėtis ir duodami siūlymai ateitčiai. Po diskusijų seks tarybos nutarimai, kuriais vėliau galės vadovautis centro valdyba ir LB apylinkės bei apygardos.

Toliau šio posėdžio metu JAV LB Istatų keitimo komisija padarys savo informacinį pranešimą apie jos suplanuotą įstatų keitimą darba. Vėliau seks JAV LB garbės teismo statuto pristatymas ir jo tvirtinimas.

Šiame posėdyje kiekvienas tarybos narys galės kelti įvairius naujus siūlymus. Kadangi visi tarybos nariai yra iš skirtingų vietovių, tad kiekviena LB apylinkė ir kiekvienas lietuvis gali per

JAV LB centro valdybos vicepirmininkas kultūriniais klausimais Aleksas Vaškeles.

Nuotr. K. Čikoto

savo vietovės tarybos narius visada pateikti tarybai jų siūlymus, pageidavimus, prašymus ir patarimus. Būtų gera, kad visi šia proga naudotųsi, nes bendruomeninėje santvarkoje kiekvieno lietuvių balsas ir nuomonė yra svarbi, ji išklausa ir jai duodama tolimesnė eiga.

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Tel. — OA 5-7252
RIDEŠIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

KUR GALIMA GAUTI BEVEIK VISŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ KATALOGĄ?

Tik dienraščio "Draugo" knygų kataloge yra beveik visos Amerikoje gaunamos lietuviškos knygos.

"Draugo" spaustuvių išleidžia daugiau knygų, negu kitos lietuviškos leidyklos Amerikoje. Taip pat beveik visi leidėjai platina savo knygas per dienraštį "Draugą" ir jo platintojus.

Tuoju rašykite ir prašykite "Draugo" pasiųsti Jums katalogą ir dažniausiai gausite reikalingą lietuvišką knygą arba bus prašyta, kur galima ją gauti, jei leidėjas neplatina per "Draugą".

Reikia lietuviškos knygos? Kreipkitės į "Draugą".

Give him the gift he'll never outgrow.

Kids grow so fast it's almost impossible to buy them anything for later. Everyday they outgrow something. Clothes get too small. Shoes won't fit. Books get too easy.

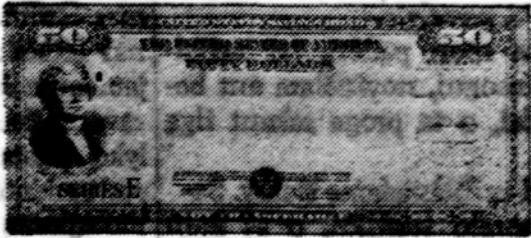
But there is a practical gift you can buy, even for a child.

U.S. Savings Bonds. Kids never outgrow their need for security.

And now there's a bonus interest rate on all U. S. Savings Bonds—for E Bonds, 5½% when held to maturity of 5 years 10 months (4% the first year). That extra ½%, payable as a bonus at maturity, applies to all Bonds issued since June 1, 1970... with a comparable improvement for all older Bonds.

Savings Bonds will come in pretty handy when he starts college. Or even when he starts a family of his own.

U.S. Savings Bonds. They'll mature as he does.

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed, we replace them. When needed, they can be cashed at your bank. Tax may be deferred until redemption. And always remember, Bonds are a proud way to save.

Take stock in America.
With higher paying U.S. Savings Bonds.

The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is presented as a public service in cooperation with The Department of the Treasury and The Advertising Council.

TUŠTYBĖS

Šiais laikais daug kas sako, kad didžiausias rūpestis asmeniškame gyvenime — žmonos pasirinkimas ir vienintėlis tame pavojus — grožis, kurio dauguma vyrų dažniausia būna apvilti.

Mat, santuokoje, kur vienas ar abu (vyras ir moteris) per daug vertina savo išvaizdą, daugiausia kėnčia nuo vidujinės tuštumos. Mergaitė, kuri ieško sau tik gražaus vyro, ilgainiui nusivilia juo. O graži mergaitė dažnai mano, kad jos grožio gerbimas esti meilė. Tokie žmonės nemoka duoti, jie dažniausia būna egoistai ir laukia, tik kad būtų gerbiami, ir todėl nesuranda laimės gyvenime, — sako Ur. Buchanan.

— Amerikoje išeinantis žurnalas "Peratologija" paskelbė tyrimus, kad dabar plačiai vartojama piliulė prieš neštumą buvo išbandyta su pelėm ir pasirodė, kad ji yra kenksminga. Ją naudojant ne tikta apserga moters lyties organai, bet sužalojamos akys ir ausys.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

45 ir California — mūr. 4 butai — 2 po 5 kamb. ir 2 po 4 kamb. Gerai pajamos. \$52,000.
Mūr. biznio namas. Kepykla su visais įrengimais ir 2 butai. Tik \$22,000.
42 ir Rockwell — Mūro 2 butai. 7 ir 6 kamb. Gazo šildymas. Garažas \$31,500.
Prie Maria H. S. Mūr. 2 butai po 4 1/2 kamb. 12 metų. \$32,500

VAINA REALTY

Tel. RE 7-9515

ŽMONES PERKA NAMUS

Longvų \$14,000 pajamų iš apartamentinio mūro, kuris ir 15 metų neturi. Pastatytas turtingam rajone. Kaina greitai pirkėjui \$77,000.
Kuklus namelis — 2 butukai pačiam Marquette pke. Kaina \$17,000, gal ir mažiau.
2 gerai mūr. namai Brighton pke. duoda virš \$16,000 nuomos, ir mažos išlaidos. Jei pamatysit, tai ir nupirksit už \$32,500.
5 butų viešus mūrus ir 3 auto mūro garažas. \$7,500 pajamų. Pačiam Marquette pke. tik dvi ligos atiduoda už \$48,000.

Platus lotas Marquette pke centriniame gatvė. Kaina — susitarsim.
Pulklus didelis 2 po 6 kamb. mūr. Gazo šild. Platus mūr. garažas. \$29,500.
2-ju butų. 14 metų modern. mūr. 1-ju auto. mūr. garažas. Marquette pke. \$36,900.
9 kamb. mūr. gražus kaip naujas. Gerai pajamos. Arti mūrų \$19,600.

VALDIS REAL ESTATE

7051 S. Washtenaw Av., RE 7-7200

Restoranai — valgykla, 2-ju aukštu namas. Moderniški ir nauji įrenginiai. Jūriji vieta. Labai geras biznis. Lengva aptarnauti.
3 butai ir biznio patalpa, rinktinė vieta. Marquette pke. \$43,000.
11 butų mūr. 10 metų. 60 p. sky. pas. Gerai pajamos. Gera vieta.
Insurance — Income Tax
Notary Public

ŠIMAITIS REALTY

2737 W. 43rd St., CL 4-2390

1 1/2 aukšto, 15 metų mūr. 2 butai — 5 kamb. (3 mieg.) ir 4 kamb. (2 mieg.). Prie 71 ir California. Atskira gazo šiluma. 2 auto garažas. Palkimas — duokite pasiūlymą.
11 butų, 10 metų mūr. namas Marquette pke. \$26,000 metinių pajamų. \$136,500. Savininkas duos 7% paskolą.
5 kamb. mūr. bungalow prie 71 ir Rockwell. \$19,500.

LEONAS REAL ESTATE

INCOME TAX — NOTARIJAS, IMIGRACIJA

2735 W. 71st St. — 925-6015

PARDAVIMAS — VALDYMAS

NAMŲ PIRKIMAS —

Butų nuomavimas — Income Tax

Notariatas Vertimai

APDRAUDŲ AGENTŪRA

BELL REALTY

J. BACEVIČIUS

6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

Tvarkingas, teisingas ir greitas patarnavimas visais Real Estate reikalais. Be to, veikia Notariatas, daromi ir liudijimų vertimai.

PILDOMI INCOME TAX

ir atliekami kiti patarnavimai.

ŠIMKUS REAL ESTATE

NOTARY PUBLIC

1259 S. Maplewood Av., CL 4-7450

LANSING AREA

OLDER HOME

2-Bedroom frame on 100x400 ft. lot. Remodeled bath, extra storage area on back of house, semi-finished upstairs. \$177 taxes. Call for more information. \$19,500.

JERRY PAIS REAL ESTATE

18107 Torrence Tel. 895-1040

DEMESIO!

RADIO PROGRAMA

— o —

Seniausia Lietuvių Radio Programa Naujojo Anglijos, iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30 val. po pietų — perduodama vėliausių pasaulinių žinių santrauka ir komentarai, muzika, dainos ir Magutės pasaka. Programą veda Steponas J. Minkus. Biznio reikala lais kreiptis į Baltic Florists — gėlių bei dovanų krautuvę, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. Tel. AN 8-0489. Ten pat gaunamas ir dienraštis Draugas.

A. VILIMAS

MOVING

Apdraustas perkarnavimas — įvairių atstomų —

823 WEST 34th PLACE

Tel. — FRONTIER 6-1882

MISCELLANEOUS

Apdraudų Agentūra

Namų, Gyvybės, Sveikatos, Biznio, Automobilų.

Patogios išsimokėjimo sąlygos

J. BACEVIČIUS

6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67th Place — WA 5-8063

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.

Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. ABALL ROOFING CO.

Isteigta prieš 49 metus. Dengiame visų rūšių stogas. Taisome arba dedame naujus kachlų, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dėmesio! Ištarkite, Taisome mūrą "tuck pointing". Pilnai apdraudę. Visas darbas garantuojamas.

Tel. — LA 1-6047

Apkaltinamam nemokamai

Skambinkite bet kurio laiku

DAŽYMAS

Pigiai dažau namus iš vidaus ir lauko. Vaiau kilimus ir baldus. Pilna apdrauda

J. RUDIS — Tel. CL 4-1050

COSMOS PARCELS EXPRESS

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licensed by VNESHPSTLTOG

2501 W. 69th St. Chicago, Ill. 60629

3333 S. Halsted, Chicago, Ill. 60608

Tel. WA 5-2737; 254-3320

Ivairių prekių pasirinkimas, mototikliai, baldytuvai, maistas, dolerintai

CERTIFIKATAI IR AUTOMOBILAI

E. Zukauskas

RICHMOND AUTO SERVICE

2934 West 63rd Street

(Užsieninių ir vietinių auto taisymas

Patyre mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas. Kreiptis:

Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3353

Savininkas Juozas (Joe) Juraitis

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Geru prekių didelis pasirinkimas. Au

tomobilai, baldytuvai, televizijos, do

ler. sertifikatai, maistas, akordeonai

2608 W. 69th St. Chicago, Ill. 60629

TELEF. WA 5-2787

VALOME

KILIMUS IR BALDUS

Planuame ir vaškuojame visų rūšių grindis.

J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos, radijai,

stereo, oro vėsintuvai.

Krautuvė Marquette Parke

Pardavimas ir taisymas

MIGLINAS

2346 W. 69th St. — tel. 776-1486

Namų tel. — PR 6-1063

HELP WANTED — MOTERYS

SKAAR

NURSING SERVICE

All branches of Nursing, Visiting Nurses, RN's LPN's by education, Industrial Nurses, Private duty in home, hospital and Nursing homes.

PHONE — 239-3777

DEPENDABLE WOMAN

WANTED

Live in, 5 day week, Doctor's home in Glencoe. Steady, 2 children 9-17, housekeeping, extra help employed, top salary, references, must speak some English. 835-3318

SALESWOMEN

Experienced. Starting salary \$2.25 an hour plus 3% commission. Prefer over age 25.

ALSO

PART TIME POSITIONS OPEN

Apply In Person

Bridals by Venus

Yorktown Shopping Center

LOMBARD, ILLINOIS

NORI PIRKTI

Norime pirkti 2 ar 3-ju butų mūr. namą Parkholme - Glencoe apyly. Agentai prašomi nesikreipti. 863-7501

PROGOS — OPPORTUNITIES

PARDUODAMA TAVERNA ir mūr. 2-ju aukštų namas. Geras pragyvenimo šaltinis. Dėl kainos susitarsime. Telef. — 847-8935 arba 247-4996

ISNUOMOJAMA — FOR RENT

Išnuom. 2-ju kamb. atskiras butas. Kreiptis 1433 S. 50 Court, Cicero. Tel. OL 6-2889.

ISIGYKITE DABAI!

REIKIA VIZITINIŲ KORTELIŲ?

Vizitinių kortelių naudojimas yra gražus paprotys. Biznienai jas plačiai naudoja, be to, tinka ir visų laukiamų atstovams turėti gražias vizitines korteles.

"Drauge" galima gauti visokių vizitinių kortelių atspausdintų įvairiais raižimais. Kainos visiems prieinamos. Greitai atliekamas užsakymas.

Kreipkitės į "Draugo" spaustuvių visais panašiais reikalais. Būsime patenkinti kiekvieną kartą.

CONTRACTORS

Heating Contractor

Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning — naujus ir senus namus. Stogų rinas (gutters), vandens šildymo boilerius. Turis ir leidimas dirbti mieste bei užmieste. Darbas atliekamas greitai ir patikimai. Apkačiavimas nemokamai.

DOMAS ŽUKAUSKAS

HEATING & SWEET METAL

4444 S. Western, Chicago 9, Ill.

Telefonas VI 7-3447

DEMESIO!

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

LIEPONIS

FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5675

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9

OPEROS AUKSINĖ SUKAKTIS

Lietuvos operos 50 m. sukakčiai komitetas penktadienio vakare, sausio 8 d., buvo sukvietęs laikraštininkus ir radijo atstovus ir informavo apie minėjimo programą.

Operos paroda

Pagrindinis dalykas bus operos bendradarbių veiklos paroda sausio 30–31 dienomis Jau-nimo centre.

Parodai pagrindinę medžiagą parūpins Liet. Muzikologijos archyvas, vadovaujamas prof. J. Žilevičiaus.

Patikrinant turimą medžiagą, buvo rastas trūkumas baletu skyrini pavaizduoti. Čia parodė gražios iniciatyvos baletu atstovai Vėlbas, Sprindienė ir kt.

Sausio 31 d. Jėzuitų koplyčioje pamaldos už mirusius Lietuvos operos darbuotojus. Kun. Br. Markaitis atnaušins šv. Mišias ir pasakys pamokslą.

Akademijs

Pirmą valandą bus akademijs. Jei aplinkybės nesukliudys, yra pažadėję atvykti: V. Jonuškaitė, St. Santvaras, E. Karde-lienė, Babuškinaitė - Vasiliaus-kienė ir eilė kitų tolimiesnių. Stengiamasi pakviesti ir toliau gyvenančius. Svarbiausia, kad Chicagoje gyvenantieji gausiau dalyvautų.

Šalia paskaitos numatoma ekrane parodyti žmones, pasi-žymėjusius Lietuvos operoje, drauge bus leidžiama iš plokš-telių montażu juostelėn sudaryti muziką.

Vakare ruošiamas banketas. Norima sutelkti lėšų, kad ryš-kiu būtų galima paminėti in-ša ir Lietuvos operą tų žmonių, kurie yra pasitraukę ir laisvąjį pasaulį ir kurių vardas ignoruo-jamas, nutilimas Lietuvoje, mi-nint operos sukaktį. Numato-mas paruošti specialus leidinys, kuriam iliustracinės medžiagos bus daug sutelkta parodoje.

Turintieji nuotraukų, plakatu, programų, recenzijų, liečiančių Lietuvos operą, prašomi skubiai siųsti ir Lietuvių muzikologijos archyvą prof. J. Žilevičiui.

Lietuviškos operos įtaka

Lietuvos opera suvaidino di-delį ne tik meninį, bet ir tauti-nį vaidmenį. Po lietuvių kalba pastatytos "Carmen" operos dr. Viršubovskis žydų laikrašty "Wilnaer Tageblatt" 1940 m. ra-šė: "Lietuvių kalba yra žodžių muzika... Tik tauta, apdovanota ypatingu muzikalumu, galėjo sutverti tokią kalbą. Kartais man vaizduojasi, kad kaip švento Rašto kalba, taip ir lie-tuvių kalba daugiau sukurta šventoms ceremonijoms, negu prozaikumiui."

Operos 50 m. sukakčiai pami-nėti komitetą sudaro: garbės pirm. prof. J. Žilevičius, pirm. sol. A. Sprindys, vicep. sol. S. Adomaitienė, sekretorius muz. P. Armonas, išd. sol. A. Kalvai-tytė, Chicago Lietuvos operos atstovė S. Dziugienė.

Laikraštininkus ir painforma-vo komiteto pirm. A. Sprindys. Jis pažymėjo, kad opera buvo aktyvas steigti ir plėsti kon-

servatoriją, muzikos mokyklas.

Opera išaugino daug solistų. Papildydamas A. Sprindžio pranešimą, S. Adomaitienė pa-žymėjo, kad iki 1944 m. Lietu-vos operoje yra dainavusių 45 solistės ir 31 solistas. Jeigu da-bar Chicagoje turime operą, tai nemažas nuopelnas Lietuvos operos. Mūsų opera išaugino daug operos mylėtojų.

Prof. J. Žilevičius pasidžiau-gė, kad paskutiniu metu gau-siai gauta trūkstantį baletu nuotraukų, gauta medžiagos iš Lietuvos, pasisekė rasti nuo-trauką nes orkestro, o tai džiugu, nes orkestro dalyvių nuotraukų visai neturėta. Kon-taktuojant pavienius asmenis, stengiamasi surinkti daugiau medžiagos.

Tikimasi, kad buvusieji Lie-tuvos operos lankytojai dabar dalyvaus tos operos auksinės sukakties minėjime.

Pasitarimas su laikraštinin-kais vyko p. Sprindžio bute ir čia visi buvo vaišingai priimti.

J. Daugl.

Mūsų kolonijose

Hartford, Conn.

PUIKI LITUANISTINĖS MOKYKLOS EGLUTĖ

Gruodžio 27 d., sekmadienį, L. A. P. klubo salėje Lituani-stinės Mokyklos Tėvų Komitetas ir mokytojai surengė Kalėdų eglutę, kuri praėjo su puikiu pa-sisekimu.

Eglutės pobūvis prasidėjo 3 val. p. p. Jį atidarė tėvų komite-to pirm. Vytenis Nenortas. Jis padėkojo mokytojams už idėta darbą, tėvams prisidėjusiems prie rengimo, o svečiams — už atsilankymą. Taip pat pažymė-jo, kad šiais mokslo metais Li-tuanistinę mokyklą lanko per 40 mokinių.

Meninę dalį atidarė Kristina Šaimininkaitė, o programą atli-ko patys mokiniai. Pirmiausia visi mokiniai sugiedojo Kalėdų giesmę "Gul šiandieną". Paskui Sigutė Banevičiūtė gražiai pa-deklamavo eilėraštį "Kalėdų Kūdikielis". Po jos 1–2 sk. mo-kiniai pašoko "Kiškeli", o vy-resnieji — "Sėjan rūtą", g. 3-jo sk. — "Suktinį". Po to berniukai besispardydami pašoko "Oželį". Dar padainuota "Jūra motinėle"; g. tarpuose dainų ir šokių dar padeklamuota eilėraš-čių. Pabaigai suvaidintas vaidi-nimėlis "Nyktukai". Čia gra-žiai pasirodė kiškukai, berniukai vaizduoja vėją, mergytės — snieguos, nyktukai, sniegaka-siai ir kiti.

Scenos sienos buvo išpuoštos žvaigždutėmis, o viduryje sto-vėjo puikiai pasipuošusi eglutė, apie kurią ir sukosi visas tos dienos lituanistinės mokyklos gyvenimas.

Kalėdų senis, kurį vaidino skautijos Tėviškos vietininkijos vietininkas skautininkas Saulius Lišauskas, iš didžiulio maišo vaikūčiams padovanojo gražių

Dalis Detroito "Gabijos" tunto skaučių 20 m. sukakties minėjimo metu. Viduryje stovi jaun. skaučių vadovė skautė I. Sventickaitė. Nuotr. Vl. Bacevičius

A. A. ALBINAS RYPKEVIČIUS

Mirtis visai nelauktai iš gy-vųjų tarpo išskyrė ir a. a. Albi-ną Rypkevičių. Jį paskutinį kartą sutikau vasarą gegužinėje Willow Springs, Ill. Atrodė neblogai, tik skundėsi mažais negalavimais. Pasirodo, kad jis kurį laiką jau sirgo kepenų vė-žiu. Paskutiniu laiku jam teko atsigulti ir į ligoninę, bet ma-tydamas savo likimą, prašė žmonos, kad jį parvežtų į na-mus, sakydamas, kad nori mir-ti savo namuose. Jis gyveno 4029, So. Artesian Ave., Brigh-ton Parke.

Paliko žmoną Stasę Kasulai-

A. A. Albinas Rypkevičius prie sa-vo namo su žmona Stase ir sva-niu Petru Kasulaičiu.

dovanėlių.

Pažymėtina, kad lituanistinė-je mokykloje mokoma lietuviš-kai ir tikyba, kurią dėsto Sv. Trejybės lietuvių parapijos vi-karas kun. Jonas Rikteraitis. Jis buvo atsilankęs ir į šį Eg-lutės pobūvį ir čia pažymėjo, mokytojos lituanistinėje mokyk-loje moko labai gerai.

Po visų apeigų visi pobūvio dalyviai buvo pavaišinti kava ir pyragaičiais.

Šiais mokslo metais Lituani-stinėje mokykloje dirba šios mo-kytojos: Lionė Simonaitienė, Apolonija Vaitkienė, Dalia Dži-kienė ir Irena Jalinskienė. Tė-vų komiteto sudaro: Vytenis Nenortas — pirm., Algirdas Pil-velis — vicepirm., ir Stepas Za-bulis sekr. ir kasininkas.

Linkėtina mokytojoms ir tė-vams taip ir toliau su kantrybe ir ištverme diegti lietuviškąjį žodį ir Lietuvos bei lietuviškos meilės jaunųjų lietuvių ir lie-tuvių širdyse.

Jonas Bernotas

Dr. Antonio Scammagna, Chicago Michael Reese ligoninės genekologas, pasinaudodamas kūdikio modeliu, demonstruoja takti šoteriam, kas daryti, kai moteris gimdo pakelyje, bevežant ją į ligoninę.

sio prieš 15 metų, bet dabar at-kelto iš 18 a. bloko į bendrą šei-mos kapą kitoje vietoje, prie 111 kelio.

A. a. Albinas mirė būdamas 72 metų amžiaus, gruodžio 8 d. ir buvo palaidotas gruodžio 10 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapi-nyse. Jis 1923 m. buvo vedęs Kiršų kaimo, Alvito parapijos, Stasę Kasulaitę. Buvo stam-bus ūkininkas Alvite, vienturtis prie tėvo Pijaus, kuris mirė, tu-rėdamas 91 metus amžiaus. Jų namai Alvite buvo kadaise, o ypač "Aušros" laiku, visų inte-ligentių susirinkimo vieta. Ten vykdavo visoki sapti susirinki-mai ir pasitarimai. Jis įdomiai pasakojo apie jo tėvuko Marty-no atsiminimus apie Napoleono karą ir jo žygį Alvite 1812 m. ir kitus istorinius įvykius. O pats jo tėvas a. a. Pijus ir Al-binas — apie I pas. karą, ne-prikli. laikotarpį ir II pas. karo bei tremties atsiminimus. Daug įdomių įvykių teko užrašyti iš jų šeimos pergyvenimų, nes a. a. Albinas mokėjo gražiai pasa-koti. Turėjo talentą ir kritiškai ir reikalus pažūrėti. Tai buvo apsišvietęs ūkininkas. Čia jis dirbo gelžkelių prekių pakrovi-mo stotyje. Buvo išjęs į pensi-ją.

Velionis troško sugrįžti į Al-vitą. Bet jo norai neišsipildė. Te-būnie, Albinai, lengva ir Ame-rikos žemė! Išėkis ramybėje!

Antanas Gintneris

LAIKRODŽIŲ PRAMONĖ

1970 metais Amerikoje par-davė 45 milijonus laikrodžių. Tai, galima sakyti, rekordinis skaičius. Dabar kartais moterys perkasi net po šešis laikrodžius, kad jie atitiktų jų garderobui. Taip amerikietė, eidama į balių ar kavinę, prie savo drabužių taikosi laikrodį. Nekitaip yra ir su vyrais. Jie taip pat darbe ne-

DRAUGAS, pirmadienis, 1971 m. sausio mėn. 11 d.

5

šioja vieną laikrodį, pajūryje ki-tą, o eidami į svečius užsideda dar kitą. Dabar ne tiek dėmesio kreipiama į laikrodžio mehaniz-mą, kiek į jų išvaizdą. Net Azi-jos tautos, kurios iki šiol nau-dojo saulės laikrodį, pradeda pirkti importuotus brangius laik-rodžius.

Atrodo, kad laikrodžių biznis turėtų būti geras, bet taip nėra. Daugelis laikrodžių firmų Ame-rikoje ir kituose kraštuose jau užsidarė. Amerikoje dar gerą biznį varo dvi firmos — Bulova ir Longines - Wittnauer. Iš vi-so pasaulyje praėjusiais metais

buvo parduota 159 milijonai rankinių laikrodžių. Biznis bū-dar kitą. Dabar ne tiek dėmesio kreipiama į laikrodžio mehaniz-mą, kiek į jų išvaizdą. Net Azi-jos tautos, kurios iki šiol nau-dojo saulės laikrodį, pradeda pirkti importuotus brangius laik-rodžius.

Dabar naujieji laikrodžiai ne-bepasidžymės akmenų skaičiumi; bus gaminami iš kvarco dalių, bus transistoriniai. Garsieji švei-carų laikrodžiai dar laikosi, bet ir jų gamyba jau gavo smūgį. (kl.)

Pranešame, kad sausio mėn. 1 dieną Balti-morėje staiga mirė

A. + A.
Elzbieta - Milda Keženienė,
46 metų amžiaus.

Palaidota sausio mėn. 5 dieną Baltimorėje.

Praneša vyras VINCAS,
Tėvai E. ir A. RAZAUSKAI

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriai

Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6945 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9800

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS:

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

649 East 162nd Street, South Holland
10821 South Michigan Avenue, Chicago
TEL. — CO 4-2228

KUDIRKOS TRAGEDIJA

(Atkelta iš 3 pusl.)

nalas "Der Spiegel" įvykiui pa-skyrė gruodžio 14 d. laidoje be-veik vieną puslapį.

Atpasakojęs visas aplinkybes ir lietuvių jūrininko išdavimą, žur-nalas pabrėžia, kad, nors apie į-vykį patyrė visa Amerika, tačiau jo tikslī eiga bei užkulisiai tebė-ra nežinomi. Tai esanti viena ma-žųjų tragedijų, kurios vyksta tarp Rytų ir Vakarų, tarp žmoniškumo ir biurokratijos.

Dar pridurta, kad demonst-racijas rengė JAV piliečiai, kilę iš Baltijos krašto, kad jie rodė kar-sius už atitinkamais užrašais ir kad New Yorke vykusios specia-lios pamaldos "Kudirka" pagerb-ti, jie jis dar gyvas, ar jo atmin-ti, jei jis jau nebegyvas."

APLINK MUS

× **Elzbieta Samienė**, visuomenės veikėja, sausio 4 d. atšventė savo gimimo dieną. Buvo pasveikinta savo šeimos ir artimųjų. Visi palinkėjo visuomenininkei Elzbietai ilgiausių ir sveikiausių metų.

× **Vytautas Kregždys**, 7259 So. Washtenaw Ave., Lietuvoje, Būblėlių valsč. buvo pavyzdingas ūkininkas ir šaulys, o dabar yra Balso 5 skyr. valdybos kasininkas, kartu seniūnas ir aukų rinkėjas. Tai trigubos darbo pareigos, kurias atlieka gerai.

× **Juozas Mackevičius**, Balso 5 skyr. pirm. ir direktorius, pasakutiniame posėdyje pas. Ad. Ūselį, padarė pranešimą apie atliktus šalpos darbus. Jis pasidžiaugė gera seniūnų, valdybos narių ir rinkėjų veikla. Paminėjo ir apie Balso seimo eigą bei padarytus nutarimus. Ragino rudens vąj tuojau užbaigti, kurio derlius yra labai geras — rekordinis!

× **Alfonas Liškevičius**, 6136 So. Sacramento Ave., kurį laiką pabuvęs Loretos ligoninėje, jau sugrįžo į namus. Jis dabar jaučiasi žymiai geriau. Jį prižiūri žmona Elena ir duktė J. nina. Jis yra Lietuvos kariuomenės savanoris — kūrėjas. Kūlės iš Vilniaus krašto, bet ilgą laiką gyvenęs Burtininkų apylinkėje, Vilk. apskr. iki savanorių išėjimo į kariuomenę, o paskui, kaip karo invalidas visą laiką gyveno Kaune.

× **Kunigunda Yotkienė**, 4631 S. Washtenaw Ave., sausio 6 d. atšventė savo gimimo dieną. Buvo pasveikinta savo šeimos ir artimųjų. Visi palinkėjo Yotkieni geros sveikatos, nes šiomis dienomis Yotkienė sunegalavo. Yotkienė yra stambi rėmėja gerų darbų, sena "Draugo" skaitytoja.

× **Antanina Jušienė**, nepažinoma šeimininkė, daug veimainoma šeimininkė, daug veimaininkaudama, yra pasišventusi geriems darbams. A. Jušienė daug pašvenčia laiko lankydamas ligonius ir jiems pagamindama valgius.

× **Vaclovas Kleiza**, JAV LB tarybos prezidiumo sekretorius, pateiks tarybai prezidiumo pranešimą Philadelphia sesijoje 1971 sausio 16-17 d.

× **Lituanistikos institutas** kviečia išdo tarybos susirinkimą sausio 12 d. S. Balzko muziejaus patalpose, 4012 S. Archer. Dienotvarkėje L. I. Ižo tarybos veiklos apžvalga, naujos valdybos rinkimas ir einamieji reikalai.

× **Kazys ir Irena Micevičiai**, nuoširdūs mūsų dienraščio skaitytojai Chicagoje, parėmė mūsų spaudos darbus 10 dol. auka. Labai ačiū.

× **Traviata**, viena iš lietuvių mėgstamiausių operų. Chicago Lietuvos Operos yra statoma naujame pastatyme. Bus įvesta visa eilė naujų jėgų, su naujomis dekoracijomis, nauja režisūra ir kai kuriais kitais naujais. Buvo manyta statyti kitą operą, bet, kadangi šiais metais yra minima 50 metų nuo Lietuvos valstybinės operos įsikūrimo, tai Lietuvos operos paminėjimui ir buvo pasirinkta Traviata, kuri ir buvo pirmoji opera pastatyta Lietuvoje ir kurios spektaklis tradiciniai buvo statomas sutinkant kiekvienus naujus metus. Be to, šiais metais ir Chicago Lietuvos operai sueina 15 metų, tad su šia opera bus paminėta ir mūsų Operos penkiolektieji veiklos metai.

× **Lietuvių kat. parapijai** ar dr. P. Amerikoj, Australijoje, Europoje, kuri pirmoji šiemet įsisteigė biblioteką — skaityklą ir užsisakys knygas per "Draugą", kun. J. Prunskis sumokės pusę knygų kainos. Kreiptis "Draugo" adresu.

× **Vincas Tamošiūnas**, Detroit, Mich., žinomas visuomenės veikėjas ir Liet. šaulių sąjungos centro valdybos pirmininkas, prisuntė 15 dol. auką "Draugui" stiprinti. Labai ačiū.

× **Cicero Šv. Antano** parapijietė rašo: "Ir Lietuvos ir kitų pasaulio tautų istorijoje rasime, kad žmonės yra paguldę gyvybę už savo tikėjimą, už laisvę ir už politinius idealus. Lietuvos istorijoje rasime, kad lietuviai buvo žudomi vien už savo kalbą. Tikrai, lietuvių kalba yra labai brangi. Susipratę lietuviai nelengvai išsivadavo savo brangios kalbos. Mieli parapijiečiai, dalyvaukite lietuviškoje šv. Mišiose. Garsiai ir garbingai buvo žudomi mūsų mylimąją lietuvių kalbą."

× **Antanina ir Juozas Vasiukevičiai**, 3743 So. Damen Ave., buvę ūkininkai, dabar reikiški geras darbas lietuviškoje visuomenėje, patys dirbdami visuomeninį darbą ir aukodami didesnes sumas pinigų geriems tikslams, kaip namų statybai, lietuvių fondui, moksleiviams, Sintautų vietovės fonde įamžinimui bei Simo Kudirkos pagerbimui ir dr. ir išrašydami lietuvių fondą, kaip suvalkięti.

× **Lietuvių katalikų ir protestantų bendros ekumeninės** pamaldos įvyks sausio 15 d. 5 v. v. Marquette Parko presbiterijų bažnyčioje, California ir 65 gatvė. Pamokslą pasakyti pakviestas kun. dr. J. Prunskis. Sekančios tokios ekumeninės pamaldos įvyks Jėzuitų koplyčioje. Bažnytinė vadovybė skatina tokias ekumenines pamaldas bendrai ruošti.

× **JAV LB tarybos švietimo reikalų komisiją** sudaro tarybos nariai kun. Jonas Borevičius, SJ, Elena Bradūnaitė, Jonas Jasaitis, Jonas Kavaliūnas, Vaclovas Kleiza, dr. Antanas Klimas, Ignas Medziukas ir Eligijus Sužiedėlis.

Antanas Šimkus rodo Cook apskrityje architektui Al. Kereliui lietuviškąją sodybą iš 1795 m., kuri pastatyta Balzko kultūros muziejuje.

CHICAGOS ŽINIOS

IMA KIETAI BAUSTI UŽ ORO TERŠIMĄ

Cemento fabrikas Cement Manufacturing Co., esantis Oglesby, La Sale apskrityje, nubaustas \$10,000 už tai, kad uždelsė įrengti švarinimo įtaisus ir toliau nustatytos datos termė orą. Dar daugiau nubausta Illinois Central geležinkelio linija — net \$35,000 pabaudos, už tai, kad vykdo vandens teršimą Markhame, Chicago pietuose.

MOKYTOJAI GRASO STREIKU

Chicago mokytojų sąjunga reikalauja, kad jiems būtų grąžinta 17 mil. dol. apmokamomis atostogomis ir kitomis nedarbo dienomis, reikalauja iki 6 mil. dolerių automatiškai iki šiol

× **Arch. Jono ir Rimo Mulo** architektūros paroda, buvusi Balzko lietuvių kultūros muziejuje, dabar to muziejaus perkelta į United Banko patalpas, 4242 No. Harlem Ave. Parodoje išstatyti įvairūs modeliai, jų tarpe ir modelis mauzolejaus, koksai tikty pasistatyti ir lietuviams, kaip kad turi lenkai ir kitos tautinės grupės savo žymesniems žmonėms laidoti. Paroda Balzko muziejaus pristatoma kaip lietuvių architektūros pavyzdžiai Amerikoje.

× **Lituanus žurnalo redakcijos** vienas didžiausių rūpesčių buvo ir yra didinti ir plėsti Lituanus bendradarbių skaičių, ypač siekiant pritraukti mūsų jaunosius mokslininkus, čia baigusius mokslus ir dirbančius JAV moksline institucijose, universitetuose. Daugiausia buvo dėmesio kreipiama į tuos, kurie dirba humanitarinių mokslų srityje, ir kurių darbo sritys gali turėti tiesioginį ryšį su lituanistinėmis problemomis.

× **LFB Vyr. Tarybai** priklauso ir LFB Kraštų pirmūnų šiuo metu esantieji: Europos LFB pirm. prof. Zenonas Ivinskis, Amerikos LFB pirm. Juozas Mikonis ir Kanados Vytautas Aušrotas.

× **Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos** (Marquette parke) choras, vadovaujamas muz. Vl. Baltrušaičio, didėja. Paskutiniu laiku įsirašė Joana Šimoliūnienė ir Aldona Grincevičienė. Ši paskutinioji yra rašytojo Č. Grincevičiaus žmona, neseniai iš Lietuvos atvykusi.

× **Adaline C. Ambrose** (Ambrozaitė), gyv. Brookfield, Ill. parašė laišką sen. Ch. H. Percy dėl Simo Kudirkos išdavimo ir gavo iš senatoriaus atsakymą, kad šis reikalas labai apgalvėtas ir kad reikia ateityje tokių įvykių išvengti. Be to, A. Ambrose dalyvauja parodoje, surengtoje Proviso East High mokykloje, kur yra išstatyta jos muzikinė kompozicija "Hail", laiškai iš Baltųjų rūmų ir kt. Paroda yra nuo sausio 4 iki 14 dienų.

× **Lietuvių žurnalistų sąjungos** Chicago skyriaus rengiamoji trečioji žurnalistinė popietė įvyksta sausio 18 d., pirmadienį, 1 val. v., "L. R." redakcijoje, 2618 W. 71 st. Kvietiami nariai ir svečiai dalyvauti.

Roselando lituanistinės mokyklos mokiniai Kalėdų eglutės programoje. Iš k. į deš.: R. Sutkutė, V. Sutkutė, stovi L. Grižmanauskaitė, B. Pilipauskaitė, D. Sutkutė ir Linas Lazauskas deklamuoja: "Didžiulė buvo ta naktis, bet Vaiko akys buvo dar didesnės..." Nuotr. mokyt. M. Peteraitienės

CHICAGOJ IR APYLINKĖSE

NAUJA SAKIŲ APSKR. KLUBO VALDYBA

Sausio 3 d. J. Staškos bute susirinko buvusios ir naujosios valdybos nariai perduoti bei perimti klubo vadovavimą 1971 m. Pasiskirstė pareigos taip: pirm. A. Ramonis, vicepirm. A. Bendoraitis, protok. sekr. J. Vasiukevičius, fin. sekr. J. Skama ir kasin. Genovaitė Baradienė. Buvusi valdyba palinkėjo gėliaus sėkmės. Tą pačią dieną revizijos komisija patikrino kasos knygą bei kitus dokumentus. Baigus pasitarimus, kavutė ir užkandžius paruošė J. Skama, taikininkaujant J. Staškai. A. D.

MOTERŲ SĄJUNGOS 21 KP. SUSIRINKIMAS

Town of Lake Moterų sąjungos 21-os kp. gausus susirinkimas įvyko sausio 3 d. Šv. Kryžiaus parap. svetainėje. Susirinkimą pradėjo pirm. Jadvyga Kuzmickienė. Nutarta užsakyti šv. Mišias Mo'inos dieną, gegužės 2 d., 7.30 v. už gyvas ir mirusias motinas ir spalio mėnesį už gyvas ir mirusias sąjungietes. Yra sergančių rarių: J. Etutienė, J. Vitkauskaitė ir T. Pilipavičienė. Nutarta surengti arbatėlę. Pirm. J. Kuzmickienė priims savo namuose parengimą, kuris įvyks birželio 20 d., 6728 So. Artesian Ave. Komisija sutiko pasidaryti pirm. J. Kuzmickienė, S. Bartkaitė, V. Bučienė, A. Snarskienė, N. Zakarienė, O. Vaznienė, K. Kamarauskienė, A. Mar'isienė, B. Ciberienė ir B. Cicerienė. Valdyba 1971 m. yra ta pati: dvasios vadas kun. E. Abromaitis, pirm. J. Kuzmickienė, vicepirm. V. Bučienė ir B. Cicerienė, rašt. S. Bartkaitė, išd. N. Zakarienė, išdo globėjas K. Kamarauskienė ir B. Ciberienė, koresp. A. Snarskienė ir B. Cicerienė.

Rašt. Sophia Bartkaitė pavaišino visas sąjungietes skaniais saldainiais. B. Cicerienė kvietė kovo 14 d. atsilankyti į tėvų marijonų parengimą Cicėnų namuose, 4945 So. Halsted St. Visos sąjungietės džiaugiasi, kad atsilankė mūsų ilgametė pirm. J. Kuzmickienė, kurios sveikata kiek pagerėjo. J. Kuzmickienė kuopai pirminei kauja 40 metų. Pirm. J. Kuzmickienė sveikino visas sąjungietes su naujais 1971 m. ir linkėjo visoms geros sveikatos.

Sąjungietė

įvairaus amžiaus, ir iš vienuolių, ir iš pasauliečių. Šis komitetas savo pirmąjį posėdį turėjo gruodžio 28 d., katedros salėje. Senatas turės padėti arkivyskupui administruoti arkivyskupiją ir dar labiau sustiprinti brolišką ryšį tarp arkivyskupo ir kunigų. Senato organizacinio komiteto pirmininku išrinktas kun. R. Goedert.

SUVALKIEČIŲ DRAUGIJOS NAUJA VALDYBA 1971 M.

Lietuvių suvalkiečių draugijos priešmetiniame susirinkime, kuris įvyko gruodžio 15 d. Hollywoodo salėje, buvo aptarti bėgamieji reikalai ir baigti visoki išmokėjimai. Šį susirinkimą pravedė pirm. Leonas Vasiulevičius, fin. sekr. J. Skama ir kasin. Genovaitė Baradienė. Eug. Strungienė.

Fin. sekr. K. Ulevičius pareiškė, kad pilnai užsimokėjusių narių draugija turi tik 208. Kiti yra atsilikę su nario mokesčiu ir ragino juos susimokėti. Metų bėgyje mirė 9 draugijos nariai, o dabar sergančių buvo 10 asmenų, tarp jų ir geri bei aktyvūs nariai: P. Belens ir J. Baličius.

Naują 1971 m. valdybą susirinkimas patvirtino šios sudėties: pirm. Leonas Vasilievas, vicepirm. Jonas Jonikas, sekret. Eugenija Strungienė, kasin. ir koresp. Antanas Gintneris, fin. sekr. Kazys Ulevičius, kasos globėja — Ona Švirnickienė ir maršalka — Jonas Šapelis.

Knygų 1970 m. patikrinimo komisiją sudaro: Juozas Bacevičius, Julija Sačauskienė ir Marija Neberiezienė. Knygų revizija bus sausio 12 d., 6 val. vak. pas pirm. L. Vasilievą, 7020 So. Rockwell st., Marquette Parke.

Lietuvių suvalkiečių draugija jau veikia daugiau 30 metų. Tai yra veikli organizacija, turinti iki 300 narių. Ji turi savo turto 13,010 dol. A. Gintneris

BŪDINGAS BANDYMAS

Puerto-Riko atogrąžų medicinos darbuotojai atliko idomų bandymą. Trys instituto bendradarbiai, norėdami ištirti kaip elgiasi natūraliose sąlygose beždžionės, kuriam laikui apsigyveno džunglėse. Jų namas buvo paprasčiausias narvas. Beždžionės elgėsi lygiai taip pat, kaip zoologijos sodo lankytojai. Iš pradžių gyvūnai išdėmė apžiūrėjo žmones, po to ėmė juos erzinti, pro narvo virbus kaisiojo bananus.

Vaikų namelių Chicagoje auklėtinis Leonas atsargiai pripildė šviesą vandeniu.

IŠ ARTI IR TOLI

A. VALSTYBĖS

— Prof. dr. Antanas Kučas prieš Kalėdas persikėlė į Putnamą. Jo dabartinis adresas yra toks: Dr. A. Kučas, I.C.C., Putnam, Conn. 06262.

— **Inž. Algimantas Gečys**, JAV LB vicepirmininkas visuomeniniams reikalams, patyręs apie įvykusių Kudirkos incidentą, susisiekė su American Civil Liberties Union centru New York'e ir apie įvykį painformavo jos vyriausius pareigūnus. Telefoninių pokalbių ir pateiktos informacijos išdavoje, 1970 m. gruodžio 2 d. ACLU vykdomasis pirm. Aryeh Neier laišku kreipėsi į valstybės sekretorių William P. Rogers, kuriame pareiškė ACLU pasipiktinimą Coast Guard elgesiu grąžinant Kudirką sovietams ir "ypač neišsiaiškintam". Laišką pabrėžiama "svarbu suteikti šviesmą, bėgantiems nuo totalitarinio režimo ir persekiojimų už savo politinius bei religinius įsitikinimus, egzilo teisių. Mažiausiai, jiems turi būti suteikta galimybė sulaukti JAV teisimo apklausinėjimo prieš padarant sprendimą juos grąžinti. Jei ši procedūra būtų buvusi vykdyta lietuvių jūrininko atžvilgiu, šiuo metu jis būtų saugus JA Valstybėje." Pažymėti, jog ACLU turi skyrus 48 valstybėje ir jai talkina virš 800 JAV advokatų.

— **Aktorius Kaz Garas** — Kazys Gaizutis, Julijos ir Prano Gaizūčių, Oakville, Conn. sūnus, dabar gyvena Californijoje, vaidins savaitinį N.B.C. televizijos seriją — "Strange Report", kuri buvo filmuota Londone. Šiais metais yra pakviestas pagrindinei rolei vaidinti A. B. C. televizijos filmui "The Sheriff". Jis dažnai pasirodo kaip svečias įvairiose televizijos vaidinimuose. Neseniai C. B. S. televizijos vaidinime "Interns" puikiai atliko savo vaidmenį ir kritikų buvo gerai įvertintas.

AUSTRIJOJ

— **Austrijos katalikų "Cant-siuswerk"** sąjūdžio Vienoje leidžiamas mėnesinis žurnalas "Miteinander" gruodžio mėnesio numeryje paskelbė platų straipsnį apie katalikų Bažnyčios padėtį Baltijos kraštuose, ypatingai išskeldamas katalikų vyskupų likimą Sovietų Sąjungoje. Straipsnio autorius kun. dr. Manfredas Kierein, dabartinis kard. Koenig ceremonijarius, išsamiai apžvelgęs Latvijos ir Estijos vyskupų Proffittich, Springovics, Urbšs, Rancans, Sloskans Dulbinskis, Strods bei Vajovds darbus ir likimą, plačiau iškelia Lietuvos katalikų Bažnyčios padėtį ir jos vyskupų likimą. "Katalikų Bažnyčia Lietuvoje — rašo straipsnio autorius — kaip ir kitose sovietų užimtuose Baltijos kraštuose, nėra tikrai sunkia sovietinės administracijos uždėta religinės laisvės suvaržymų našta. Tai ypač atspindi Lietuvos vyskupų likime. Nei viena Lietuvos katalikų vyskupija — rašo Austrijos katalikų laikraštis — iki šiol nėra valdoma pagal bažnytinės teisės nuostatus paskirtų vyskupų, bet tik laikinai skiriamieji apaštalinieji administratoriai. Straipsnio pabaigoje priminama, kad Apaštalių Sostas Vakarų Europoje gyvenantiems lietuviams dvasiniai aptarnauti paskyrė naują vyskupą dr. Antaną Deksnį, kuris nuolatos gyvena Romoje. Straipsnis iliustruotas keturių Lietuvos vyskupų fotografijomis.

JAV LB centro valdytos finansų tvarkytojas ir administratorius Motiejus Vaišys.

Nuotr. K. Cikoto

— **Santa Monica, Calif.** li-tuanistinė mokykla, netolimoje praityje patyrusi kai kurių gynesklumų, šiais mokslo metais vėl gražiai veikia. Pereitų metų gruodžio 19 d. mokytojų ir tėvų pastangomis buvo su-ruošta Kalėdų eglutė. Mokiniai paskaitė savo rašinėlius apie Kalėdas, pasidalinę rolemis, kųjų kapinių dalyje Vyt. Jonykun. dr. A. Olšausko parašytą "Kalėdų pasaką", padainavo "Tyliają naktį" ir "Gražią tėvy-

— **Sydnejaus lietuvių** jau kurį laiką turi savo atskirus kapus bendroje kapinėse. Lietuvių katalikų pastangomis lietuviškųjų kapinių dalyje Vyt. Jonykun. dr. A. Olšausko parašytą "Kalėdų pasaką", padainavo "Tyliają naktį" ir "Gražią tėvy-

DRAUGAS LIEKA PIGIAUSIAS DIENRAŠTIS AMERIKOJE

Pabrangus popierius bei pašto išlaidoms ir pakilus algoms, esame priversti pakelti prenumeratos kainą. Nuo 1971 m. sausio 1 d. DRAUGAS metams kainuos:

Chicagoj ir Cook County, Illinois	\$19.00
K'itų Jungtinėse Amerikos Valstybėse	\$17.00
Kanadoje	\$19.00
Užsienyje	\$20.00

Nors DRAUGO prenumeratos kaina bus pakelta, jis liks dar vis pigiausias lietuviškas dienraštis Amerikoje.

DRAUGAS kas savaitę duoda nemazai kaip 18 puslapių ir daugiau nei kiti laikraščiai Amerikoje žinių bei kultūrinį aprašymų.

DRAUGAS ir toliau duos nuolaidą, užsakant jį vaikams skirtingu adresu, kad paragintų jaunimą skaityti lietuvišką spaudą. Savo vaikams ir jaunavedžiams prenumeratorius gali užsakyti DRAUGĄ trečdaliu pigiau.

Mes tikimės, kad mūsų visuomenė nepabėgs kainos pakėlimo ir pritarės mūsų žingsniui, nes dabartiniai skaitytojai nuoširdžiai dienraštį remia net savo aukomis. Mums būtų malonu, kad ir ateityje mieli skaitytojai nepamirštų savo dienraštį aukomis paremti.

DRAUGO ADMINISTRACIJA